

NATUURGEBIED

Sint-Jansberg

Zaterdag 14 juni 2014 gingen we met de vogelwerkgroep van Ken en Geniet op excursie naar het natuurgebied Sint-Jansberg in de omgeving van Mook.

We vertrokken om 07.00 uur met veertien enthousiaste vogelwerkgroepleden vanaf de parkeerplaats bij sporthal de Salamander in Dongen en begonnen onze excursie in het gebied om 08.15 uur..

We wandelden door het gevarieerde landschap op en rond de Sint-Jansberg vlakbij Nijmegen. We maakten een mooie boswandeling en liepen langs heldere beekjes. We ontdekten het grootste kastanjabos van Nederland en de fraaie vergezichten over de Nederlandse en Duitse heuvels.

In het uiterste puntje van Noord-Limburg, op een stuwwal die van Nijmegen Duitsland inloopt, ligt de Sint-Jansberg. Opmerkelijk aan dit tot 79 meter hoge natuurgebied van Natuurmonumenten zijn de bronbeekjes die langs de steile flanken het Maasdal in lopen en de gevarieerdheid van de bossen die zich op de voedselrijke hellingen hebben ontwikkeld. De enorme afwisseling zorgt ervoor dat een groot aantal planten en dieren zich thuis voelt op de Sint-Jansberg. De dassendichtheid is bijzonder hoog en zeker vier soorten roofvogels en drie soorten uilen vinden broedgelegenheid in de hellingbossen. Zelfs de oehoe neemt af en toe een kijkje bij deze bijzondere berg. Solitaire bomen, zoals meidoorn zijn ideale rustplekken voor vogels als klapekster (wintergast), buizerd en torenvalk. In het moerasgebied kun je de ijsvogel langs zien schieten en in het natuurgebied komen alle spechtensoorten, goudhaantje en vuurgoudhaantje voor.

Een aantal diersoorten op een rijtje:

- In de oude bomen en de oude ijskelder leven vleermuizen;
- Er lopen tientallen reeën in het gebied;
- Er zijn 77 soorten broedvogels geteld op de Sint-Jansberg;
- Roofvogels: wespandief, boomvalk, sperwer, torenvalk, buizerd;
- Er leven drie soorten uilen: de kerkuil, bosuil en ransuil;
- Alle spechtensoorten, ook de middelste bonte specht;
- Je vindt vooral in de lente en zomer allerlei insecten op de Sint-Jansberg, in het bos en op de weilanden en akkers: 22 soorten dagvlinders, 27 soorten libellen, 17 soorten sprinkhanen en krekels.

We liepen in dit natuurgebied de bruine route die ongeveer 6 km lang is maar wel door holle wegen omhoog en omlaag gaat. Gelijk bij aanvang zong de zwartkop zijn lied, gierden de gierzwaluwen door de lucht en sloeg de vink zijn deuntje. De Sint-Jansberg is niet alleen een fraai natuurgebied, er liggen ook sporen uit een ver verleden zoals een oude watermolen, de "Bovenste Plasmolen", eeuwenoude cultuurhistorie.

Deze prachtige molen stamt uit 1725. Het is een dubbelslagmolen. Het bijzondere hieraan is dat hij zowel onder als boven gevoed kan worden met water. Onderlangs gaat dat via het oorspronkelijke beekdal van de Molenbeek en de Molenvijver en bovenlangs gaat dat via een Kunstmatig opgelegde beek. Tevens kan de Helbeek ook de molen voorzien van water als er onvoldoende water zou zijn vanuit het Groene water.

In het Noord-Limburgse natuurgebied de Sint-Jansberg liggen drie brongebieden: het Groene water, de Helkuil en de Drie Vijvers.

Vanuit het Groene water, stroomt de Molenbeek naar de Maas, en voedt onderweg de watermolen. Bij deze beek broedt de ijsvogel. De oevers bezet met dubbelloof, een varensort die het goed doet op oude slootkanten.

Op de Maartensberg vind je de Helkuil, waar vanuit de Helbeek naar beneden stroomt naar het galigaan moeras. Langs de Helbeek groeit paarbladig goudveil en een bijzondere prehistorische plant, die toen meters hoog werd: de reuzenpaardestaart. Met een steil trapje kun je naar en langs de Helbeek lopen.

De Drie Vijvers zijn drie trapsgewijs met elkaar verbonden vijvers. Je kunt hier mooi tussendoor wandelen. Ook hier heb je kans om een ijsvogel langs te zien flitsen. En de vrij zeldzame middelste bonte specht komt hier voor!

In het eerste gedeelte van de tocht door de holle wegen in het kastanjebos hoorden we vooral de roodborst, vink, winterkoning, boomklever en tuinfluiter, zagen we merel, zanglijster, gaai en de grote bonte specht. We hoorden een gekwetter in de toppen van de bomen en moesten weten wat het was. Met wat geduld zagen we nu een aantal staartmezen maar ook een aantal jonge pimpelmezen.

Aangekomen op de Apostelweg, een pad aan de rand van het bos met uitzicht op de weides, gaf ons de gelegenheid eens goed het gebied te onderzoeken op vogels. Op deze pad hadden we een aantal aardige waarnemingen zoals geelgorzen, gaai, buizerd, grasmus, ekster, een roepende groene specht, een koppel goudvinken, een koppel roodborsttapuiten, overvliegend en buizerd verjagende kraaien, koolmees, houtduif en een viertal overvliegende ooievaars.

Na zo'n twee uur gewandeld te hebben was het tijd dat we van onze meegebrachte koffie, al dan niet met een broodje, gingen genieten. Gezellig op een bankje werden er weer wat weetjes uitgewisseld.

En als je Kees en Harrie van Dongen en Marie José van Gestel erbij hebt kom je geen praat tekort en volgt de ene anekdote na de andere.

Het werd weer tijd om verder te trekken, we waren immers pas op de helft en we hadden nog een aardige klim tegoed, een lange pad met zo'n 25 meter hoogteverschil waar we halverwege, vanwege een hoog geluid, even stil gehouden hebben. Marie José legde ons hier het verschil in geluid van de goudhaan en de vuurgoudhaan uit. We vergelijkten het gehoorde geluid met de geluiden app op onze telefoons en de aanwezige vuurgoudhaantjes kwamen op het geluid af. Verder hoorden we hier boomklevers en goudhaan en zagen we een aantal kuifmeesjes.

Intussen hadden we het hoogste punt op deze tocht bereikt, de Kiekberg. Hier hadden we weer een mooi uitzicht op het heuvellandschap waar we uitkeken op Groesbeek en het Duitse Reichswald. Ook hier zagen we geelgorsen, kneu, boerenzwaluwen, grasmus en een torenvalk met een prooi tussen zijn poten. Boven op de Maartensberg zagen we nog sporen van de das en een aantal latrines.

Via een steile trap daalden we af naar de Helkuil waar de Helbeek naar beneden stroomt en keken we uit op een bijzondere prehistorische plant, die meters hoog wordt; de reuzepaardenstaart.

Langs de Helbeek lopend zagen we nog een vrouwtje zwartkop (met een bruine kop), een aantal omgewaaide reusachtige bomen waarbij men zelfs door een brede lengtespleet water liet lopen en keek de oplettende vogelaar nog naar een panfluit spelende kabouter.

Op het einde van deze pad zagen we tenslotte nog een tweetal rode eekhoorns. Al met al een leuke tocht waar we hebben kunnen genieten van een mooi natuurgebied.

Na afloop hebben we bij de "Pannenkoekenbakker" in Plasmolen nog koffie gedronken welke we vergezeld lieten gaan van een plaatselijke lekkernij, "Kiste Trui" gebak al dan niet met een dot slagroom.

Eenieder weer bedankt voor zijn inbreng en gezelligheid en tot de volgende.

Leo Reijnierse, *coördinator VWG Ken en Geniet*

Natuurvereniging Ken en Geniet